

фінансовими зобов'язаннями перед нерезидентами, при розрахунку індикатора враховуються показник обсягу зовнішнього боргу, в тому числі державного, золотовалютні резерви і т.д.).

2. Внутрішні індикатори:

- обсяг кредитування приватного сектору (Private Sector Credit Flow);
- обсяг заборгованості приватного сектору (Private Sector Debt);
- обсяг фінансування бюджету сектору загального державного управління (показник враховує окрім законодавчо визначених видатків державного бюджету також і витрати бюджету на збільшення статутного фонду банків та державних підприємств) [3, с. 41];
- загальний обсяг державного боргу (General Government Sector Debt);
- зміна сукупні зобов'язання фінансового сектору (Total Financial Sector Liabilities).

Підсумовуючи дане дослідження, варто відзначити, що виникнення та накопичення фінансових дисбалансів є прямою загрозою не тільки для системи державних фінансів будь-якої країни, подібні явища становлять небезпеку і для банківського сектору, валютного та інвестиційного ринків, платіжного балансу країни. Необхідність розробки та впровадження системи виявлення імовірних загроз фінансовій безпеці держави є очевидною, оскільки завчасно виявлені детермінанти фінансової кризи дозволяють забезпечити оперативне внесення коректив у чинну фінансову політику.

Список літератури:

1. Мюллер В.К. Англо-русский словарь. 24-е изд. - М.: Русский язык, 1995.– 2106 с.
2. Щетилова Т.В. Оценка глобальных дисбалансов в оценке макроэкономических систем / Т.В. Щетилова // Основы экономики, управления и права. - 2012. - №6 (6). - С. 106-111.
3. Башко В.Й. Дефіцит бюджету і квазіфіскальні операції: підвищення прозорості в сфері / В.Й. Башко // Вісник Національного банку України. - 2013. - №5. - С. 40-45.

Святослав ОЛЕКСИЙЧУК

Київський національний економічний університет

ПАРАДИГМА ДЕРЖАВНОГО БОРГУ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ

Політика державних фінансів в умовах кризи відіграє надзвичайно важливу роль та являється найвагомим індикатором розвитку економіки, соціальної захищеності громадян. Динаміка ВВП, рівень цін, інфляція, бюджетна політика, формування попиту та пропозиції на імпорتنі та вітчизняні товари є тими інструментами, що впливають на рівень життя, розвиток промислового та непромислового виробництва. Однак, розвиток реального сектору економіки та зростання соціального захисту громадян на пряму залежить від політики держави в сфері фінансів. Найважливішими інструментами державних фінансів є фіскальна та монетарна політики. Фіскальна політика – це діяльність держави з приводу формування доходів бюджету, витрачання коштів державою, політика в сфері управління позичковим капіталом зовнішньодержавного та внутрідержавного походження.

Неефективне управління позичковим капіталом, перевищення критичного рівня внутрішнього та зовнішнього боргу держави може призвести до дефолту країни, значного зростання інфляції та неможливості виконувати державою своїх соціальних функцій. Саме через це, проблема дослідження державного боргу країни є надзвичайно актуальною в умовах гострої економічної кризи в країні.

В економічній теорії державний борг - це загальна сума, на певний момент, непогашених позик, отриманих державою для фінансування дефіциту бюджету та інші визначені законодавством цілі, невиконаних відсотків за обслуговування цих позик, а також наданих гарантій за зобов'язаннями інших державних структур.

Державний борг в Україні – (борг АРК чи борг місцевого самоврядування) – загальна сума заборгованості держави (АРК чи місцевого самоврядування), яка складається з усіх випущених і непогашених боргових зобов'язань держави (АРК чи місцевого самоврядування), включаючи боргові зобов'язання держави (АРК чи місцевого

самоврядування), що вступають в дію в результаті виданих гарантій за кредитами, або зобов'язань, що виникають на підставі законодавства або договору.

Згідно Бюджетного кодексу України державний борг – це загальна сума боргових зобов'язань держави з повернення отриманих та непогашених кредитів (позик) станом на звітну дату, що виникають внаслідок державного запозичення.

Структурно державний борг України складається з внутрішнього і зовнішнього, різниця між ними полягає у відношенні кредитора до України, внутрішній борг – заборгованість держави всім громадянам, які тримають внутрішні державні облігації, а зовнішній – запозичення держави на зовнішньому ринку.

Економічне становище України в 2013-2014 рр. є надзвичайно важким, ми спостерігаємо скорочення ВВП, загрозливий рівень інфляції, зовнішній та внутрішній борг зросли до загрозливого рівня (рис. 1).

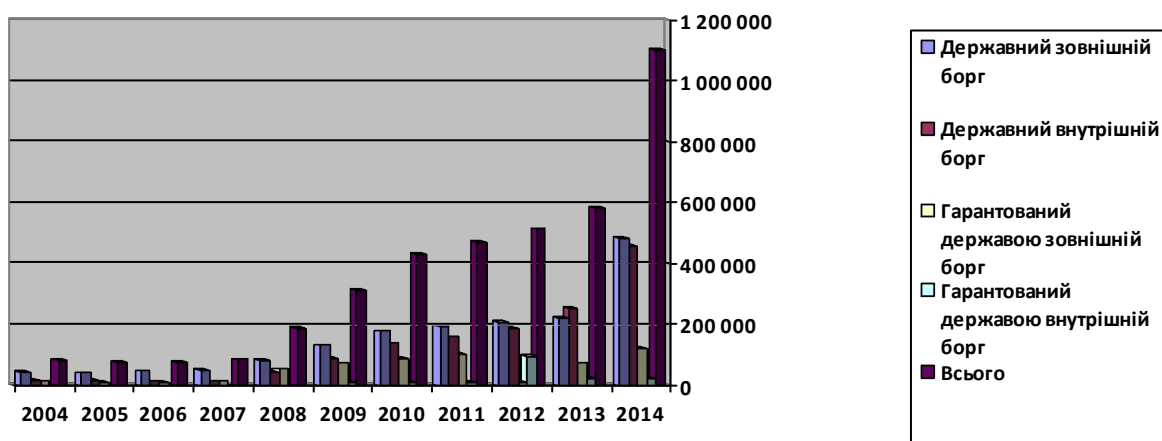

Рис. 1. Динаміка державного боргу України в 2004 – 2014 рр.

Уряд України, що працює в умовах економічної, політичної та військової загрози, все більше залежить від позичкового ресурсу. Однак, рівень державних позик може перейти небезпечну межу і призвести до втрати економічної незалежності держави.

Спостерігаємо негативну тенденцію коли державний борг України з 2004 року до 2014 року зріс в 12,88 рази, що є негативним показником і призвів до значної залежності від кредиторів. Внутрішній державний борг за аналізований період зріс в 22 рази, це означає, що інструмент внутрішніх державних запозичень в останні роки використовується надзвичайно інтенсивно. Такі тенденції можуть свідчити про наявність вільних коштів у вітчизняних підприємств та організацій які готові інвестувати в економіку країни, або ж про негативні тенденції до яких призвела неефективна монетарна політика держави.

Найбільш інтенсивно в економіку країни залучалися кошти в 2014 році, зокрема сума державного боргу в Україні у порівнянні до 2013 року зросла в 1,88 рази, внутрішній борг зріс у 1,77 рази. На тлі загального зниження рівня економічного розвитку, зниження рівня життя населення, зниження рівня інвестицій, єдиним інструментом держави, що залишається в її руках для фінансування соціальної сфери, проблемних державних підприємств є запозичення коштів як із внутрішніх так і зовнішніх джерел. Однак, варто зазначити, що політика запозичень є надзвичайно небезпечною та може привести до економічного колапсу та занепаду країни яка сьогодні знаходиться в надзвичайно важкому економічному становищі.